

René de Groot 'Ik moet er niet aan denken dat alles op een dag naar beneden komt'

Arno Feije 'Weet je hoe het zat? André Hazes raakte mij recht in mijn hart'

Hoofstad

Samarendra Ambani

Hij is de architect van zijn eigen leven, kent u die uitdrukking? Of deze: Alexander Pechtold is de architect van het Kunduz-akkoord. En ook: Door Klaas-Jan Huntelaar, Rafael van der Vaart en Luciano Narsingh in te brengen – nadat Robin van Persie na zijn rode kaart tegen de Denen was geschorst voor drie wedstrijden en Wesley Sneijder en Arjen Robben opnieuw geblesseerd waren uitgevallen – toonde Bert van Marwijk zich de architect van het uiteindelijk kampioenselftal van Oranje.

Wat men bedoelt, is: De architect heeft alle touwtjes in handen. Als hij ergens een dakgoot bedenkt, realiseert hij zich dat er een mus uit kan sodemieteren, hetgeen consequenties heeft voor de rest van het ontwerp.

Even voor de goede orde: er bestaat een ongeschreven maar desondanks niet mis te verstane regel dat op deze plek slechts over voetbal geschreven mag worden in de context van een al dan niet fraai ontworpen stadion; dat een schilderij of een sculptuur pas onderwerp mag zijn als het zich bevindt in een al dan niet opgeleverd museum; dat politiek alleen bespreekbaar is indien het de ruimtelijke ordening betreft en dat literatuur een no-go-area is, behoudens verhalen waar architectuur een rol in speelt.

De hoofdpersoon uit *De man zonder ziekte*, het nieuwe boek van Arnon Grunberg, is architect. Het beoordelen van de literaire kwaliteit ervan ligt dus buiten mijn jurisdictie. Wel vroeg ik mij tijdens het lezen af of Samarendra Ambani, een jonge Zwitser van Indiase afkomst, een goede architect is.

Uit de summier, bijna minimalistische manier waarop de hoofdpersoon zijn ontwerpen beschouwt, is dit niet af te leiden. Zijn enige gerealiseerde project is een niet in detail omschreven boeddhistisch ontmoetingscentrum in Winterthur. Nogal ongebruikelijk krijgt hij hierna ineens de opdracht een ontwerp te maken voor een operagebouw in Bagdad, net als eerder de grote Frank

Lloyd Wright, wiens project overigens nooit gerealiseerd werd. Volgens Ambani's eigen definitie – opgestoken tijdens zijn stageperiode bij de wereldberoemde Max Fehmer, een Koolhaasachtige 'starchitect' – is de kracht van een architect hetgeen overblijft van zijn talent na aftrek van zijn naïviteit. Zelf denkt hij dat hij wellicht de Pritzkerprize gewonnen zou hebben met zijn ontwerp voor een bibliotheek annex bunker in Dubai. Dit veronderstelt een aanzienlijke hoeveelheid talent, zeker gelet op het gegeven dat hij de complexe opgave volledig in zijn eentje – dus zonder hulp van constructeurs, installatieadviseurs, maquettemakers, bouwkundige tekenaars, 3D-animators, interieurarchitecten of calculatiebureaus – heeft getekend en daarin ook nog eens humoristische verwijzingen naar het oeuvre van

De architect heeft alle touwtjes in handen, hij overziet het geheel

Frank Gehry – die van het Guggenheim in Bilbao – heeft verwerkt.

Maar trek daarvan de onbenulligheid af waarmee hij zijn opdracht benadert – over het budget wordt niet gerept, noch over vergunningen, bouwverordeningen, contracten, aanbestedingen, programma's van eisen of opdrachtschrijvingen – en er blijft bijzonder weinig over. Er is sprake van geen kennismaking vooraf, geen controle of Ambani een opgave op deze schaal organisatorisch aankan, geen twijfel of de opdracht voor een operagebouw op een lastige locatie zonder kennis van de lokale mores, regelgeving en stedenbouwkundige situatie geschikt is voor een startend tweemansbureau uit een ver, westers land. Je zou op zijn minst verwachten dat hij de opdrachtgever voor een bezoekje aan Winterthur zou uitnodigen.

Waardeloze architect, geweldig boek.

RONALD HOOFT
r.hoof@parool.nl

FOTOMONTAGE FLORIS LOK

T W = weergaloos, wereldklasse
G = gewoon goed
T = tegenvaller, kan zoveel beter
N = niet best, omrijden
Z = zand erover en aanstampen!